

розвиватися і збільшуватися в кількості, тому що ми живемо в епоху інформаційних технологій

Необхідно відзначити, що в Республіці Білорусь була прийнята Стратегія розвитку цифрового банкінга. Реалізація нинішньої Стратегії дозволить розширити взаємодію банків, їх клієнтів, республіканських органів державного управління і комерційних організацій за допомогою електронних каналів комунікацій, зробити його прозорим і безпечним для всіх учасників і в кінцевому рахунку буде сприяти цифровій трансформації економіки Республіки Білорусь, підвищенню її конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Як зрозуміти безналашчний розрахунок? [Електронний ресурс] / Безналашчний розрахунок. — Режим доступу: <https://websiteaboutbusiness.com/b/beznalichnyij-raschet.html>. — Дата доступу: 11.02.2019.

2. Безналашчний оборот [Електронний ресурс] / Безналашчний оборот, його переваги і значення для національної економіки. — Режим доступу: <https://helpiks.org/7-29971.html>. — Дата доступу: 11.02.2019.

3. Національний Інтернет-портал Республіки Білорусь [Електронний ресурс] / Національний банк Республіки Білорусь. — Мінськ, 2019 — Режим доступу: <http://www.nbrb.by/>. — Дата доступу: 13.03.2019.

Кураш Аня

студентка

Овчарик Зоряна

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

Україна

**СОБІВАРТІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА У
ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Сільське господарство – одна з основних сфер матеріального виробництва, яка забезпечує населення продуктами харчування, а промисловість – сировиною. Це життєво необхідна галузь є основою АПК країни. За її рахунок і забезпечується 75% попиту населення на товари народного споживання.

Актуальність питань вивчення собівартості сільськогосподарської продукції полягає в тому, що у системі показників, що характеризують ефективність виробництва, одне із провідних місць належить собівартості продукції. У ній відбиваються всі сторони виробничої й фінансово-господарської діяльності підприємства: рівень використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, якість роботи окремих працівників і керівництва в цілому.

Проблеми та особливості розвитку вітчизняних сільськогосподарських підприємств розглядалися у роботах таких учених: І.Г. Костирко, Т.І. Топішко,

М. Безуглий, О. В. Копистко, Н.Ю. Фіщук, Н.А. Берлач, Ю. Я. Лузан, П. Т. Саблук, Н. М. Сіренко, О. Кулік та багатьох інших.

Чернігівська область розташована на півночі України в поліській та лісостеповій зонах Придніпровської низовини. Лісами вкрито 20% території. На її території протікає 1200 річок загальною довжиною близько 8,5 тис. км. Найбільші річки – Дніпро, Десна з притоками Сейм, Остер, Снов, Убідь, на півдні – Удай.

В області знаходиться 1511 населених пунктів, з яких 16 міст, 29 селищ міського типу, 1466 сільських населених пунктів. Чисельність сільського населення складає 369,7 тис. осіб, питома вага якого в області – 35%.

Земельний фонд області включає 3190,3 тис. га, з якого сільськогосподарські угіддя становлять 2068,4 тис. га (64,8%) або 5% усіх сільгоспугідь України.

У сільськогосподарських угіддях рілля займає більше 68% (1415,3 тис. га), перелоги - 2,3% (47,6 тис. га), сіножаті - 14,9% (308,9 тис. га), пасовища - 13,7% (282,9 тис. га), багаторічні насадження - 1,2% (24,5 тис. га).

Чернігівщина є однією із найсприятливіших та найбільш розвинутих аграрних областей України.

Рослинництво є базовою галуззю сільського господарства, актуальними напрямками розвитку якого є нарощування обсягів виробництва зерна, технічних культур, картоплі та кормів.

Виробництвом сільськогосподарської продукції в регіоні займаються 1120 агропідприємств, які забезпечують 27% валової доданої вартості.

Ціни на продукцію сільського господарства у Чернігівській області є одними з найнижчих серед усіх регіонів [1]. На це впливає багато факторів, основними серед яких є отримання значних обсягів врожаю при недостатній кількості складських приміщень для зберігання продукції, що змушує виробників продавати великі обсяги продукції за низькими цінами у період жнив, висока вартість пального, неефективні логістичні рішення.

Згідно статистичних даних, індекс обсягу виробництва валової продукції сільського господарства за 2016 рік склав 104,4%, у т.ч. в сільськогосподарських підприємствах – 111,4%, в господарствах населення – 90,8%. За обсягом виробництва сільськогосподарської продукції на одну особу Чернігівщина входить в десятку кращих областей України.

В галузі рослинництва індекс виробництва за січень-грудень 2016 року склав 105,5% до відповідного періоду 2015 року, у т.ч. в сільськогосподарських підприємствах – 112,7%, господарствах населення – 87,1%.

Особливістю весняної посівної 2016 року в порівнянні з 2015 роком було розширення посівних площ під технічними (олійними) культурами майже на 40 тис. га, що склало +14% загального обсягу їх посіву. Зокрема під соняшником збільшено площі на 44,4 тис. га (27%), льоном олійним – в 2,2 рази. В зерновій групі культур збільшились обсяги вирощування гречки на 3,5 тис. га або 35% та зменшились площі посіву кукурудзи на 31,2 тис. га або 9% до 2015 року.

Загалом аграріями посіяно на 14,9 тис. га (+2%) більше ярих культур – 899,2 тис. га.

Валовий збір зернових та зернобобових культур урожаю 2016 року склав 3728,0 тис. т (+213,8 тис. т до заключних даних минулого року). Це найбільший вал та урожайність зернових в історії області. Облікована площа склала 653,6 тис. га (-24,9 тис. га до минулого року), рівень урожайності – 57,0 ц/га (+5,2 ц/га до 2015 року).

В тому числі валовий збір кукурудзи на зерно склав 2568,4 тис. т (+107,4 тис. т до заключних даних минулого року) при середній урожайності 78,7 ц/га (+9,7 ц/га до 2015 року). Це найбільша урожайність кукурудзи в історії області.

Крім того хлібороби Чернігівщини у 2016 році отримали рекордну врожайність ячменя – 37,0 ц/га (до цього було 36,1 ц/га в 2014 р.).

Сої намолочено 224,4 тис. т, що на 73,1 тис. т більше заключних даних 2015 року (середня врожайність 26,7 ц/га, що на 8,5 ц/га більше 2015 року). Це найбільший вал та урожайність сої в історії області.

Валовий збір картоплі в господарствах товаровиробників всіх форм власності склав 1,2 млн т, що на 234,2 тис. т менше попереднього року, при врожайності 151,2 ц/га (-37,9 ц/га).

Овочів отримано 187,1 тис. т, що на 5,1 тис. т менше попереднього року, при врожайності 174,9 ц/га.

Плодогідної продукції вирощено 14,5 тис. т, що на 6,9 тис. т менше 2015 року.

Всіма категоріями господарств Чернігівщини під урожай 2017 року посіяно 253,7 тис. га озимих культур на зерно та зелений корм, що склало 110% до прогнозу та дозволило Чернігівщині зайняти шосте місце за темпами зростання в державі – 106,3% до 2015 року, по Україні – 103,8% (питома вага області склала 3,1% на рівні 2015).

В тому числі озимих колосових культур на зерно посіяно 222,7 тис. га або 103% до прогнозу, що дещо менше минулорічного рівня. З них озимої пшениці посіяно 192,1 тис. га або 95,5% до минулого року. Озимого жита посіяно 29,9 тис. га або 123% до минулого року. Озимого ріпаку посіяно 29,4 тис. га або 287% до минулого року.

З метою забезпечення якісної доробки, зберігання та транспортування сільськогосподарських культур в регіоні протягом 2016 року продовжувалась розбудова об'єктів виробничо-збутової інфраструктури.

Зокрема, реконструйовано картоплесховище (ПП «Вимал Агро» Куликівського району). Завершено будівництво I-ї черги елеватора на 25 тис. т (ТОВ «Норія Грейн» Чернігівського району), силосного складу для зберігання сухого зерна місткістю 10 тис. т (ТОВ «Плиски Агро» Борзнянського району), а також будівлі для вирощування ягід (ТОВ «Аграрна компанія «Еко-Парк» Козелецького району).

Крім того, у 2016 році побудовано: 8 зернових сушарок сумарною продуктивністю 4,4 тис. т на добу з них. Як результат, в області на сьогодні

функціонують 206 зерносушарок на різних видах енергоносіїв загальною продуктивністю 126,7 тис. т на добу.

Протягом 2016 року сільгоспвиробниками області проводилась робота по технічному переоснащенню сільськогосподарського виробництва, вживались заходи по оновленню машинно-тракторного парку. Так, сільгосптоваровиробниками області придбано: 135 тракторів, 46 зернозбиральних комбайнів, 5 кормозбиральних комбайнів та 534 одиниці іншої сільськогосподарської техніки та обладнання на загальну суму 585,7 млн грн, що на 196 млн грн більше попереднього року.

Номінальна середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника за 2016 рік знаходиться на рівні 4144 грн, що більше на 852 грн (+25,9%) проти 2015 року.

Між землекористувачами області та власниками земельних ділянок і земельних часток (паїв) укладено 251,5 тис. договорів оренди землі.

Договорами оренди землі 2016 року передбачено сплатити 1010,2 млн. грн. орендної плати, що більше на 293,3 млн. грн. ніж у минулому році. Станом на 01.01.2017 сума виплаченої орендної плати становить 1043,9 млн. грн., або 103,3% до запланованого. З кожним роком спостерігається динаміка збільшення розміру орендної плати за земельні ділянки громадян.

Станом на 01.01.2017 розмір орендної плати в середньому по області становить 6,2% від нормативно визначеної вартості земельної ділянки, що більше на 0,8%, ніж на початок 2016 року.

У світі Україну визнають як потенційного лідера з виробництва сільськогосподарської продукції та основних продуктів харчування: зерна, цукру, олії, м'яса, продуктів переробки молока тощо. Основними споживачами української продукції є країни Північної Африки та Близького Сходу, ЄС, Росія, Білорусь, Ізраїль, Корея, Китай, Польща та ін. [5; 6]. Сильними гравцями на міжнародному ринку пшениці є Канада, ЄС, Австралія, Росія.

Аналіз ринку сільськогосподарської продукції Чернігівської області дозволив визначити тенденції його розвитку та порівняти їх із загальнодержавними показниками, а SWOT-аналіз – виділити сильні та слабкі сторони аграрних підприємств, їх маркетингові можливості та загрози.

Потрібно поєднувати сильні сторони з можливостями для їх подальшого використання для своєї мети та підвищення конкурентоспроможності. За допомогою можливостей, які відповідають ресурсам підприємств, розробляти стратегічні напрями подолання слабких сторін підприємств. Використовувати сильні сторони та можливості для знешкодження негативного впливу зовнішніх загроз.

Список використаних джерел

1. Аналіз вартості сільськогосподарської продукції у 2013 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://infolight.org.ua/content/analiz-vartosti-silskogospodarskoyi-produkciyi-u-2013-roci>.

2. Бондар І.П. Виробничі витрати та їх класифікація [Текст] // І. П.Бондар // Економіка АПК. - 2003. - №10.

3. Офіційний сайт Департаменту агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://apk.cg.gov.ua/index.php?id=8098&tp=1&pg=>

4. Іонін Є.Є. Актуальні питання теорії і практики економічного аналізу // Наукові записки: Зб. наук. праць кафедри економічного аналізу Тернопільського національного економічного університету. – Тернопіль, 2006. – Вип. 16. – С. 29-31

5. Кулік О. Агропромисловий комплекс: проблеми та перспективи [Електронний ресурс] / О. Кулік. – Режим доступу : <http://ruh.znaimo.com.ua/index-23816.html>.

6. Міжнародна торгівля пшеницею в 2009–2013 роках, роль України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://infolight.org.ua/content/mizhnarodna-torgivlya-psheniceyu-v-2009-2013-rokah-rol-ukrayini>.

7. Офіційний сайт Головного управління статистики у Чернігівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.chernigivstat.gov.ua>.

8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

9. Статистичний щорічник Чернігівщини за 2012 рік / Головне управління статистики у Чернігівській області. – Чернігів, 2013. – 461 с.

Лукашевич Валентина,

к.э.н., доцент

Полесский государственный университет

г. Пинск

Республика Беларусь

РАСШИРЕНИЕ ГИБКОСТИ ПОДХОДОВ БАНКОВ В ОЦЕНКЕ КРЕДИТНЫХ РИСКОВ

Исходя из основной цели деятельности банка, как коммерческой организации, – получение прибыли, размещение привлеченных и собственных свободных денежных ресурсов в активы формирует его тактические и стратегические задачи. Банк располагает апробированными практиками управления кредитным риском, выстраивает политику управления активами и обеспечивает ее исполнение. При этом его стремление нарастить кредитный портфель и получить максимально возможные процентные и сопутствующие доходы вступает в противоречие правилам безопасного функционирования и принципу осторожности. Практика деятельности банков Беларуси по кредитованию физических лиц за 2014-2017 гг. демонстрирует нарастание потенциала кредитного риска (Таблица 1).